

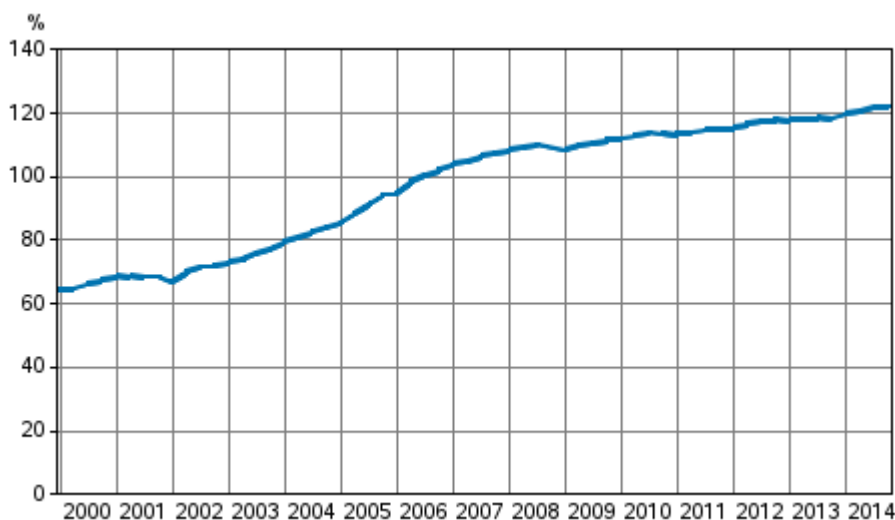
Rahoitustilinpito

2014, 4. vuosineljännes

Kotitalouksien velkaantumisaste 122,2 prosenttia vuoden 2014 lopussa

Kotitalouksien velkaantumisaste kohosi 122,2 prosenttiin vuoden 2014 viimeisellä neljänneksellä. Vuoden takaisesta velkaantumisaste on kasvanut 3,7 prosenttiyksikköä. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen rahoitustilinpitotilastosta.

Kotitalouksien velkaantumisaste

Vuoden 2014 neljännen neljänneksen aikana kotitalouksien lainavelat lisääntyivät 0,8 miljardia kohoten 132,3 miljardiin euroon. Myös kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi, mutta suhteellisesti vähemmän. Näiden muutosten seurauksena kotitalouksien velkaantumisaste kohosi 122,2 prosenttiin. Velkaantumisasteen lisäys edellisestä neljänneksestä oli 0,5 prosenttiyksikköä. Kotitalouksien velkaantumisaste lasketaan suhteuttamalla kotitalouksien lainavelat neljänneksen lopussa edeltävien neljän vuosineljänneksen yhteenlaskettuun käytettävissä olevaan tuloon.

Vuoden 2014 päättyessä kotitalouksilla oli yhteensä 259,6 miljardia euroa rahoitusvaroja ja 141,3 miljardia euroa velkoja. Viimeisen neljänneksen aikana rahoitusvarat kasvoivat 1,2 miljardia ja velat 0,1 miljardia. Näiden muutosten seurauksena kotitalouksien nettorahoitusvarat kasvoivat neljänneksen lopussa 118,3 miljardiin euroon.

Neljännän neljänneksen aikana kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset olivat -0,3 miljardia. Kotitalouksien rahoitusvarat kasvoivat tästä huolimatta hallussapitovoittojen ansiosta. Kotitaloudet vetivät varoja pois noteeratuista osakkeista ja velkapapereista. Sijoitusrahastojen suosio jatkui kuitenkin edelleen ja kotitalouksien nettomääräiset sijoitukset rahasto-osuuksiin olivat 0,3 miljardia. Talletuksissa jatkui siirtymä määräaikaistalletuksista käteistalletuksiin.

Yritysten velkarahoitus kasvoi viimeisellä neljänneksellä 0,6 miljardia. Yrityksillä oli lainavelkaa 170,3 miljardia ja velkapaperimuotoista velkaa 33,5 miljardia. Velkarahoituksella tarkoitetaan lainavelkoja ja velkapaperimuotoista rahoitusta yhteensä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa.....	4
Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velkaantumisasaste.....	4

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kotitalouksien sijoitukset talletuksiin, noteerattuihin osakkeisiin ja rahastoihin.....	6
Liitekuvio 2. Kotitalouksien rahoitusvarat.....	6
Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettoraahoitusvarojen muutos edellisestä neljänneksestä.....	7
Laatuseloste: Rahoitustilinpito.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Yritysten velat, milj. euroa

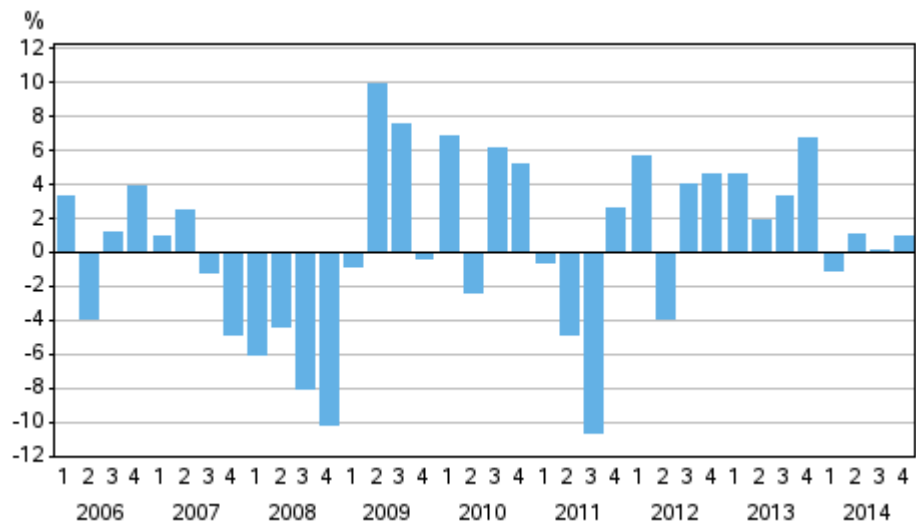
Rahoitusvaade	Vuosi/Neljännes							
	2013/I	2013/II	2013/III	2013/IV	2014/I	2014/II	2014/III	2014/IV
Vaateet yhteensä	509 349	510 757	531 489	536 619	538 708	548 836	547 593	549 654
Rahamarkkinainstrumentit	5 891	5 935	5 864	4 825	6 077	6 238	5 692	4 917
Joukkovelkakirjalainat	27 714	28 358	29 121	30 874	31 574	29 206	30 747	28 573
Lainat	167 980	168 603	166 667	163 472	161 800	169 124	166 804	170 335
Noteeratut osakkeet	104 351	101 704	120 842	127 379	126 189	133 788	135 303	135 790
Noteeraamattomat osakkeet ja muut osuudet	146 558	149 129	151 509	154 232	154 254	153 901	153 772	154 280
Johdannaiset	3 894	4 961	4 336	3 679	3 688	3 816	2 957	3 481
Muut saamiset ja velat	52 961	52 067	53 150	52 158	55 126	52 763	52 318	52 278
Nettorahoitusvarat	-184 289	-186 247	-203 854	-208 215	-217 114	-235 145	-237 247	-230 796

Liitetaulukko 2. Kotitalouksien velkaantumisaste

Vuosi/Neljännes	Käytettävissä oleva tulo (neljän ed. neljänneksen summa), milj. euroa	Lainavelka, milj. euroa	Josta yhtiölainat, milj. euroa	Velkaantumisaste, %
2000/I	61 624	39 614	2 682	64,3
2000/II	62 611	40 579	2 789	64,8
2000/III	62 910	41 835	2 936	66,5
2000/IV	63 038	42 576	3 013	67,5
2001/I	63 070	43 320	3 074	68,7
2001/II	64 388	44 207	2 999	68,7
2001/III	65 710	45 040	2 854	68,5
2001/IV	66 681	45 795	2 679	68,7
2002/I	69 172	46 328	2 679	67,0
2002/II	68 116	47 703	2 727	70,0
2002/III	68 262	48 920	2 857	71,7
2002/IV	70 072	50 546	3 299	72,1
2003/I	70 386	51 465	3 583	73,1
2003/II	72 308	53 394	3 713	73,8
2003/III	73 119	55 635	3 865	76,1
2003/IV	73 670	57 018	3 772	77,4
2004/I	73 420	58 428	3 845	79,6
2004/II	75 088	60 896	4 150	81,1
2004/III	75 863	62 900	4 414	82,9
2004/IV	77 142	65 019	4 756	84,3
2005/I	77 544	66 465	4 853	85,7
2005/II	78 105	69 277	4 909	88,7
2005/III	78 798	72 018	5 190	91,4
2005/IV	78 881	74 527	5 332	94,5
2006/I	80 153	76 118	5 417	95,0
2006/II	80 236	79 080	5 704	98,6
2006/III	80 963	81 454	5 868	100,6
2006/IV	81 988	84 008	6 042	102,5
2007/I	82 397	85 744	6 114	104,1

Vuosi/Neljännes	Käytettävissä oleva tulo (neljän ed. neljänneksen summa), milj. euroa	Lainavelka, milj. euroa	Josta yhtiölainat, milj. euroa	Velkaantumisaste, %
2007/II	84 337	88 446	6 172	104,9
2007/III	85 472	91 218	6 432	106,7
2007/IV	86 606	93 210	6 682	107,6
2008/I	87 528	94 962	6 649	108,5
2008/II	89 237	97 432	6 529	109,2
2008/III	90 139	99 409	6 730	110,3
2008/IV	91 423	100 057	6 778	109,4
2009/I	92 722	100 707	6 732	108,6
2009/II	92 909	102 199	6 580	110,0
2009/III	93 828	103 841	6 881	110,7
2009/IV	94 282	105 399	7 088	111,8
2010/I	95 195	106 711	7 282	112,1
2010/II	96 133	108 862	7 462	113,2
2010/III	97 001	110 548	7 613	114,0
2010/IV	98 413	112 021	7 746	113,8
2011/I	99 337	113 015	7 925	113,8
2011/II	100 846	115 008	8 045	114,0
2011/III	101 743	116 819	8 153	114,8
2011/IV	102 782	118 264	8 393	115,1
2012/I	103 297	119 439	8 661	115,6
2012/II	104 162	121 737	9 053	116,9
2012/III	105 061	123 535	9 364	117,6
2012/IV	105 465	124 520	9 536	118,1
2013/I	106 255	125 336	9 969	118,0
2013/II	106 725	126 147	10 471	118,2
2013/III	107 196	127 207	10 910	118,7
2013/IV	107 814	127 758	11 058	118,5
2014/I	107 520	128 785	11 389	119,8
2014/II	108 046	130 110	11 821	120,4
2014/III	108 011	131 468	12 377	121,7
2014/IV	108 251	132 279	12 949	122,2

Liitekuvio 3. Kotitalouksien nettorahoitusvarojen muutos edellisestä neljänneksestä

Laatuseloste: Rahoitustilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Rahoitustilinpito on osa kansantalouden tilinpidon järjestelmää. Se kuvaa kansantalouden kaikkien sektoreiden rahoitustaseita sekä virtoja, joihin kuuluvat rahoitustaloustoimet ja muut muutokset. Rahoitustaseet ovat tilastointijakson lopun rahoitussaamisten ja velkojen kantoja. Rahoitustaloustoimet puolestaan ovat tilastointijakson aikana tehtyjä taloustoimia, jotka vaikuttavat rahoitustaseisiin. Rahoitustilinpito on keskeinen tilasto rahapolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden seurannan kannalta. Tilastokeskuksessa laaditaan rahoitustilinpidon lisäksi erillistä julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa.

Tilasto laaditaan Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) edellyttämällä ja siten kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla. Euroopan tilinpitojärjestelmä on kuvattu käsikirjassa EKT 2010, Euroopan Yhteisöjen tilastotoimisto Eurostat, 2010. Käsikirjan luvuissa 5-7 käsitellään rahoitustilinpitoa. Rahoitustilinpidossa noudatetaan talousyksiköiden luokittelussa institutionaalista sektoriluokitusta (Sektoriluokitus 2012).

Rahoitustilinpidon neljännesvuositietojen tuotanto perustuu Euroopan keskuspankin suuntaviivoihin (EKP/2013/24). Vuositietojen tuotanto perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (549/2013) sekä tähän asetukseen liittyvään tietojen lähettämishjelmaan.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään lähteinä paitsi rahoitustilastoja myös muita sektori- tai vaadekohtaisia tase- ja virtatietoja sisältäviä tilastoja ja aineistoja. Suurin osa tietolähteistä on saatavissa neljännesvuosittain, mutta joitakin lähteitä on käytettävissä vain vuositasoisina. Lähdetiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi.

Tärkeimmät tietolähteet

Rahalaitosaineisto

Suomen Pankin rahalaitosaineistosta saadaan rahalaitosten tase- ja virtatiedot neljänneksittäin.

Sijoitusrahastoaineisto

Suomen Pankin sijoitusrahastoaineistosta saadaan sijoitusrahastojen arvopaperisalkun rakenne ja sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien omistajasektorijakauma neljänneksen lopussa. Lisäksi saadaan tiedot sijoitusrahastojen arvopaperisalkkuun liittyvistä virroista neljänneksen aikana.

Maksutase

Tilastokeskus laatii Suomen maksutasetilaston, joka on rahoitustilinpidon tärkein ulkomaatsektorin tietolähde. Maksutasetilastossa kuvataan kansantalouden ulkoista tasapainoa eli kotimaan ja muun maailman välisiä taloussuhteita. Maksutasetilaston kirjaukset ovat pääosin yhtenevät kansantalouden tilinpidon periaatteiden kanssa.

Arvo-osuusrekisteri

Noteerattujen osakkeiden laskentaan käytetään Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän arvo-osuusrekisterin tietoja. Rekisteristä saadaan neljännesvuosittain kunkin arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakesarjan sektorikohtaiset omistukset kappaleittain sekä osakkeiden kurssit neljänneksen lopussa.

Vakuutusyhtiöiden sijoituseuranta- ja tilinpäätöstiedot

Finanssivalvonta (Fiva) kerää tietoja vakuutuslaitosten sijoituksista neljännesvuosittain ja tilinpäätöstiedoista vuosittain. Aineisto on rahoitustilinpidon kannalta merkittävin tietolähde vakuutuslaitosten tilastoinnissa.

Valtion liikekirjanpito

Valtion liikekirjanpito pitää sisällään valtion virastojen ja rahastojen kirjanpidon. Liikekirjanpidon tasetilejä käytetään päätietolähteenä valtion rahoitustilien laadinnassa. Neljännesvuositaseista aineistoa ylläpitää Valtiokonttori.

Valtiokonttorin velkaraportit

Valtion velan laskenta perustuu suurelta osin Valtiokonttorin julkaisemaan valtion velkaraporttiin. Neljännesvuosittain saatava raportti sisältää tietoa nimellis- ja markkinahintaisesta velasta ja valtion johdannaisista.

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain

Paikallishallinnon tärkein tietolähde on vuodesta 2013 lähtien ollut Tilastokeskuksen tilasto ”Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain”, joka kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin talousarvioiden toteutumisen mukaisesti. Tilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien velasta ja eräistä saamisista vaateittain. Tilasto perustuu otokseen 1.-3. neljänneksen osalta. Neljänneksen tiedot kattavat kaikki kunnat ja kuntayhtymät.

Kuntien taloustilasto

Paikallishallinnon toinen tietolähde on Tilastokeskuksen tuottama tilasto ”Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta”, joka sisältää vuositietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta. Kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten tasetietoja ja rahoituslaskelmatietoja käytetään rahoitustilinpidon laadinnassa.

Yritysten rakennetilasto

Yrityssektorin rahoitustaseen päätietolähde on Tilastokeskuksen yritysten rakennetilaston tietokanta, joka sisältää yritysten tilinpäätöstietoja. Rakennetilaston tasetietojen kautta saadaan koko sektorille määrättyä kirjanpitoarvoiset rahoitusvarojen ja -velkojen kokonaissuureet sekä jonkin verran vaadekohtaista tietoa. Yritysten rakennetilaston tiedot ovat vuositasoisia eivätkä siten ole käytettävissä rahoitustilinpidon uusimpien neljänneksen laskentaan.

Edellä mainittujen tärkeimpien tietolähteiden lisäksi täydentävinä tietoina ja vertailussa käytetään Tilastokeskuksen luottokantatilastoa, Tilastokeskuksen Virati-aineistoa, Suomen Pankin arvopapereiden hallussapitotilastoa ja Finanssivalvonnan sijoitusseurantakyselyä työeläkelaitoksille.

Yhteenvetoprosessi

Rahoitustilinpito on tasapainotettu tilastojärjestelmä, joten sektorikohtaiset lähdetiedot täytyy sovittaa yhteen. Yhteensovitus tehdään vastinsektoreittain vaade vaateelta niin, että kullekin sektorin saamis- ja velkaerälle löytyy vastinkirjaus toisen sektorin saamisissa/veloissa. Poikkeavat tiedot arvioidaan ja sovitetaan yhteen. Lähdeaineisto analysoidaan samalla tarkasti ja mahdolliset yhteensopimattomuudet tulevat esiin. Lopullisen tiedon valinnassa painotetaan luotettavuutta ja systemaattista tietolähteiden käyttöä sekä sektorin rahoitustaseen kokonaisuutta (rahoitusvarojen tai velkojen yhteissummia). Yhteenvedossa osa tiedoista, joille ei ole suoraa tietolähdettä, lasketaan vastinsektoritietojen perusteella. Esimerkiksi suuri osa kotitaloussektorin tiedoista perustuu vastinsektoritietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rahoitustilinpito on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Täten lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Koska lähdetilastoja on erityyppisiä, epävarmuustekijöitäkin on monenlaisia.

Oman haasteensa rahoitustilinpidon laadintaan tuovat lähdetilastojen poikkeamat kansantalouden tilinpidon määritelmistä. Poikkeamat koskevat etenkin rahoitusvarojen arvostusperiaatetta sekä vaateiden ja tilastoyksikköjen luokituksia. Rahoitustaloustoimista (virroista) on lisäksi joissain aineistoissa vain niukasti tietoa, jolloin tietoja on estimoitava esimerkiksi taseiden muutoksen avulla.

Yhteenvetoprosessissa sektorikohtaiset tiedot sovitetaan yhteen tasapainotetuksi kokonaisuudeksi. Prosessissa arvioidaan vaihtoehtoisten tietolähteiden luotettavuutta. Näin voidaan hallita epävarmuustekijöitä ja paljastaa virhelähteitä. Yhteenveto onkin keskeisessä roolissa tilaston luotettavuuden kannalta.

Yksi keino arvioida rahoitustilinpidon tarkkuutta on tarkastella rahoitustilejä suhteessa kansantalouden reaalitylinpidon kirjauksiin. Nettoluotonanto on (reaali-)sektoritilien tasapainoerä, jonka tulee täsmätä rahoitustilien sisältämään nettorahoitustaloustoimet-erään. Poikkeamaa kutsutaan tilastolliseksi eroiksi, jota voidaan tarkastella sektorikohtaisesti. Monissa muissa maissa tilastollista eroa ei näytetä lainkaan, vaan tilit tasapainotetaan.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot julkaistaan noin kolmen kuukauden viiveellä. Rahoitustilinpidon vuositiedot julkaistaan noin 6kuukauden viiveellä heinäkuussa. Vuositietojen laadinnan aikaan on edellisvuoden osalta käytettävissä kattavammat lähteet kuin neljännesvuositietoja aiemmin laadittaessa. Menetelmämuutoksista yms. johtuvia aikasarjakorjauksia tehdään tarvittaessa pitkällekin taaksepäin ja niistä johtuen luvut voivat muuttua merkittävästi. Tilastokeskuksen seuraavien julkistusten tarkat julkistamispäivät löytyvät tämän sivuston kohdasta Tulevat julkistukset.

5. Tietojen saatavuus

Rahoitustilinpito julkaistaan viisi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Neljännesvuosittaiset aikasarjat ovat saatavilla verkkosivuilla vuoden 1997 viimeisestä neljänneksestä alkaen. EKT2010:n mukaiset vuosisarjat ovat saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuosilta 1970-1994 on saatavissa vuositason tasesarjoja, jotka eivät ole EKT2010:n mukaisia.

Euroopan Keskuspankki julkaisee neljänneksittäin kansallisiin rahoitustilinpitoihin pohjautuvan euroalueen rahoitustilinpidon sekä kansallisia rahoitustilinpidon tietoja omilla verkkosivuillaan.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Rahoitustilinpidon aikasarjojen tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Vapaaehtoiset eläkerahastot siirrettiin työeläkelaitoksista vakuutuslaitoksiin vuodesta 2000 alkaen, mikä tuo katkoksen aikasarjoihin. Tietolähteiden muutokset vaikuttavat myös tietojen vertailtavuuteen. Esimerkiksi yrityssektorin laskentaan käytetyt tietolähteet ovat tulleet kattavammiksi matkan varrella.

Vuosien 1970-1994 taseaikasarjat poikkeavat EKT2010:n mukaisista aikasarjoista merkittävästi kattavuuden, yksiköiden luokittelun, varojen arvostuksen sekä laadintamenetelmien osalta. Tärkeimmät poikkeamat ovat:

- Henki- ja eläkevakuutussäästöjä ja muita vakuutussaamisia ei ole tilastoitu rahoitusvaroina.
- Johdannaisia ei ole tilastoitu.
- Osakkeet ja muut arvopaperit on arvostettu pääsääntöisesti nimellisarvoon tai muuhun kirjanpitoarvoon.
- Osakkeiden ja osuuksien osalta kattavuus on puutteellinen.
- Muihin saamisiin ja velkoihin (AF8) on luettu eriä, joita ei ole voitu kohdentaa muihin vaateisiin.
- Työeläkelaitokset on luokiteltu vakuutuslaitoksiin (S.128).
- Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sisältyvät yrityssektoriin (S.11).
- Sektori S124+S125+S126 sisältää myös muut luottolaitokset kuin pankit.
- Vuosina 1970–1975 valtion liikelaitokset sisältyvät valtiosektoriin.
- Kotitalouksien ja yritysten tiedot perustuvat osittain arvioihin.
- Yrityssektorin sisäisten saamisten ja velkojen kattavuus on puutteellinen.

7. Eheys ja yhtenäisyys

Rahoitustilinpidon neljännesvuositiedot ja vuositiedot laaditaan samassa prosessissa ja ne ovat keskenään täysin yhtenevät.

Tilastokeskus laatii ja julkaisee julkisyhteisöjen rahoitustilinpitoa neljännesvuosittain kolmen kuukauden viiveellä. Myös Rahoitustilinpitotilasto sisältää julkisyhteisöjen tiedot ja ne ovat täysin yhtenevät julkisyhteisöjen rahoitustilinpidon tietojen kanssa. Tilastojen julkaisutarkkuus ei kuitenkaan kaikilta osin

ole sama, vaan julkisyhteisöjen rahoitustilinpito esittää julkisyhteisöjen tiedot tarkemmalla tasolla kuin rahoitustilinpito.

Rahoitustilinpito koostuu monien eri lähdetilastojen tiedoista. Käsitteelliset poikkeamat ja tasapainotus aiheuttavat sen, ettei tilasto ole kaikilta osin täysin yhtenevä lähdetilastojen kanssa. Tietojen vertaaminen lähdetilastojen tietoihin ei myöskään näistä syistä aina ole mielekästä.

Lisätietoja

Saara Roine 029 551 2922
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi
<http://tilastokeskus.fi/til/rtp/index.html>
Lähde: Rahoitustilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-4886 (pdf)